

Forhandlinger

ved

Volland-Falsters Forstmandsforenings Møde

den 1ste Marts 1869.

Den 1ste Marts samledes 16 af Foreningens Medlemmer, alle Fagmænd, paa Gjæstgivergaarden i Særljøbing.

Formanden, Skovrider Nvade, aabnede Mødet med følgende Udtalelse:

„Mine Herrer! Et længe sølt Savn er blevet afhjulpet, idet en Forstmandsforening for Volland og Falster under 12te Decbr. f. A. blev stiftet. At dette Foretagende kan bære gode Frugter, derfor borger den store Tilvæxt i Medlemstallet, som Foreningen senere har erholdt, saavel af Skovejere som af Fagmænd. Men, m. H.! for at Foreningen kan naa sit Maal, da er det nødvendigt, at dens Medlemmer ret alvorlig lægge sig paa Sinde at fremkomme med deres indvundne Erfaringer, for at disse kunne blive bekendte i en videre Kreds; og at de optaase Spørgsmaal, der ej ere dem aldeles klare, til Diskussion paa Møderne. Lader os derfor være virksomme i den Retning og ej lade os skræmme, om end en eller anden Uvedkommende skulde finde for godt at kritiserer vort Værk; thi da ere vi berettigede til at haabe, at vore Skove kunne overgaa til Efterkommerne med det Vidnesbyrd, at de ere røgtede med Flid og Sagkundskab. I dette Haab ville vi aabne Foreningens første ordinære Møde.“

Han meddelte dernæst Indholdet af en Henvendelse, som Bestyrelsen havde rettet til Stiftets større Skovejere, hvori disse gjøres bekendte med Foreningens Formaal og anmodes om at støtte samme. De fleste af de Herrer Skovejere havde taget venligt derimod og allerede ladet sig indmelde som Medlemmer af Foreningen. Siden Foreningens Stiftelse var midlertidig optaget 17 Medlemmer, hvilke endelig optoges af Forsamlingen.

Formanden gav dernæst Ordet til Forstinspektør Koch, der indlede det første Spørgsmaal: „Overvejer Fordelen ved Græsning af Kreaturer i Skovene den Skade, som derved forarsages“ omtrent saaledes:

„Fordelen ved Kreaturers Græsning i Skovene er jo nærmest, at Mussegange forstyrres, samt at skadeligt Græs fjernes

fra de unge Planter og kommer til Nytte; dog ere disse Fordele vistnok mindre, end de se ud til, eftersom Kreaturerne ikke røre det grove Græs, der er farligst for Planterne. Hvad Staden der forarsages, angaaer, da havens Erfaring for, at Kreaturerne afbide endel, især Egeplanter. Indlederen er, efter sin Erfaring sidste Sommer, en kraftig Modstander af Græsning i Skoven, navnlig ubetinget imod saadan af Heste og Faar. Efter 1ste August vil dog formodentlig et meget begrænset Antal Hornkvæg kunne græsses i Skoven uden stor Fare, naar de tages ind om Natten."

Skovrider Schleppegrell mener, at sidste Aar var mindst heldigt for Skovgræssets Benyttelse. Naar man indskrænker sig til Hornkvæg, først slipper det ud efter Midten af Juni, holder det under streng Bevogtning og aldrig lader det ligge i Skoven om Natten, eller græsse i Skoven efter en stærk Regn, da det saa kan skade meget paa Grøfter, Beje etc., saa formoder han, at et mindre Antal Stkr. Kvæg uden Skade kan græsses i en Bøgekov; dog maa det først og fremmest ingen Kettighed være for nogen, men det maa udelukkende ligge i vedkommende Distriktsbestyrers Haand at bruge dette Middel efter sit Djemed. Skovbetjentenes Stilling bør ikke være afhængig af Græssets Benyttelse paa omhandlede Waade. Han antager at unge Kreaturer gjøre mere Skade end ældre, fordi de ligesom smaa Børn ere tilbøjelige til altid at have noget at tygge paa.

Skovfoged Hay troer at have Erfaring for, at Kvæg ingen Skade gjør i en Bøgekov, snarere det Modfatte; Heste i Skoven ere farligere, dog mindre de løse end f. Ex. de, der staa forspændte for en Vogn i længere Tid under Brændes Læsning. Han har seet et Exempel paa, at forholdsviis mange Køer kom paa Græs i Skoven endnu før Løvspring og gif der stadig i lang Tid, men de rørte dog aldrig en Plante, selv ikke der, hvor de til visse Tider samlede, hvorimod Græsset blev fuldkommen afgnavet. Paa Forespørgsel erklærer han, at det var udelukkende Bøgeplanter, hvorom Talen var. 10 Køer paa 1000 Ldr. Ld. Skov maa kunne græsses uden Fare.

Skovrider Rosenstand troer at kunne fremhæve sit Distrikt som et Exempel paa, at Græsning uden Fare kan tilstedes i en Bøgekov, da Bestanden der er opvoget under stærk Kreaturgræsning; han mener, at Kvæget, lig Vildtet, mest ynder Eg og Alf etc., derimod rører det ikke Bøg; dog maa det udelukkende være løse Kreaturer uden Slæb, der indledes i Skoven visse Timer om Dagen.

Skovrider Bjørn antager det forkert at vente til 1ste August med at lade Kvæget komme i Skoven, da Græsset saa er

for gammelt og grovt til at ædes med Lyft, og maasse det da kommer til at gaa ud over Planterne, og han anseer snarest Græsning for gavnlig, naar den finder Sted tidligere paa Aaret og ikke skeer om Natten.

Skovrider Dvade er imod Græsning i Skoven; Bøgeplanter ædes vel næppe af Kreaturerne, men saagodt som alle andre Træarter.

Skovrider E. Schrøder er imod Græsningen, især som en Rettighed; han troer vel, at den kan benyttes til visse Tider og paa visse Steder endog med Fordel, naar Distriktsbestyreren raader for at begrænse og aldeles at standse den efter eget Skjøn, men han vil hellere have den fuldkommen forkastet, end se den fremhøvet som noget for Skoven i Almindelighed uskadeligt, selv om man indskrænker sig til Bøgestoven, der ogsaa kan lide under den. Han meddeler Indholdet af et Brev fra Godsejer Frederiksen til Kjørstrup, hvori denne beklager at være hindret i selv at være tilstede ved Mødet og udtaler sig kraftigt imod Græsning i unge Bevøninger; i en af hans Skove græsledes tidligere endel Ungkvæg, men efter at dermed ophørtes, var det tydeligt, at Bestanden, ung Bøgekultur, gik bedre frem, og snart blev mere sluttet. Kvæget afsbider ikke alene de unge Planter, der findes skjult i Græsset, men i fugtigt Vejr ødelægger det endog Planternes Trævlerødder ved dets Gang omkring i Bevøningen. Disse Ulemper opøje rigeligt den Nytte, de gjøre til Musenes Ødelæggelse.

Skovrider Bornebusch mener ogsaa, at flere af de skete Udtalelser ere for gunstige for Græsningen. Skal Køerne gjøre Nytte som attraaet, saa maa der anvendes flere, end Skoven kan taale. De skade ikke alene ved at afsbide, men ogsaa med Kloven. Som en Viindtægt af Skovdistriktet kan det maasse til en vis Grad forsvares; tages ikke dette Hensyn, maa Græsning under alle Betingelser fraraades.

Skovrider Rosenstand meddeler et Exempel, han har seet, paa, at Kreaturer have gjort Nytte i Skoven; det var 2 ensartede Skovstjcker, hvor Bestanden var Eg, der blev fornyet med Bøg; i det ene var Kreaturgræsning benyttet til at forstyrre Græsvegetationen og Musetilægget, i det andet ikke; det første var lykkes, det andet ikke. Kreaturerne alene havde reddet det første. Benyttelsen af denne Hjælp maa dog overlades fuldkommen til den, der har Skovens Bestyrelse.

Skovrider Clement er ubetinget imod Græsning i Skoven.

Skovrider Galskjøst har erfaret, at den kan gjøre saavel Skade som Nytte. En Grantkultur paa aaben Eng er i sidste tørre og varme Sommer aldeles ødelagt ved Græsning med

spanfke Faar, hvorimod en ung Bøgeopvæxt med Græs er reddet ved Kvæget.

Efter forffjellige spredte Bemærkninger af flere Medlemmer sluttede Formanden Diskussionen om dette Spørgsmaal, idet Forsamlingen enedes om følgende Udtalelse som Udbytte af Forhandlingen:

„Kørs Græsning i Skoven kan endog være gavnlig for denne: a) naar der kun er Tale om Bøgeskove, b) naar Kvæget aldrig kommer ud før 14 Dage efter Løvspring; c) kun græsses løse under streng Vogt, og aldrig ligge i Skoven om Natten, samt som Hovedbetingelse: d) at Benyttelsen af dette Middele ene er lagt i Distriktsbestyrerens Haand og af ham, uden Vanskelighed, kan begrænses eller afbrydes hvor- og naar som helst. Derimod maa Faars og Hestes Græsning i Skoven altid ansees som skadelig for denne.“

Det andet Spørgsmaal: „Bør Frd. 27de Septbr. 1805, med Hensyn til Skovtungen, ophæves eller forandres?“ indleedes af Schleppegrell som følger:

Der har navnlig i den senere Tid saa tidt været Tale om Skovtungen Ophævelse, at det har forekommet mig hensigtsmæssigt og maaste ikke uden Interesse at faa Spørgsmaalet: „Bør Forordningen af 27de Septbr. 1805 med Hensyn til Skovtungen ophæves eller forandres?“ diskuteret i en Forsamling, der tæller saa mange Fagmænd som denne. Som Indledning af dette Spørgsmaal har jeg tænkt mig det rettest i al Korthed at gennemgaa de vigtigste Hovedpunkter, der ere fremførte for og imod Skovtungen, og jeg vil derefter bede d'Frr. om at udtale Dem angaaende denne vigtige Sag.

Vi komme først til at omtale Skovenes Betydning i klimatiske Henseende. Der er bleven sagt, at Skovene have Indflydelse paa Temperaturen, at de forarsage kortere og kjøligere Somre, længere og mildere Vintre, at de gjøre Dagene kjøligere og Nætterne varmere, samt at de forebygge bratte Temperaturovergange, — der er endvidere bleven paastaet, og det vistnok med mere Grund, at Skovene holde paa Fugtigheden og bevirke en større Regnmængde, men man har i Reglen forglemt, at de Erfaringer, man i disse Retninger har erhvervet sig, ere næsten udelukkende fra andre Lande og fra Forhold, der ere aldeles forffjellige fra dem, under hvilke vi leve. Man har i Reglen unbladt at tage tilstrækkeligt Hensyn til den Indflydelse, de store Have, der omgive os, nødvendigvis maa have paa vort Klima, til en Indflydelse, ved Siden af hvilken Skovenes Betydning i denne Retning maa betragtes som rent forsvindende.

Med Hensyn til Skovenes Indflydelse i klimatiske Henseende have vi endnu at omtale deres Betydning som lægivende. Der er ikke Spørgsmaal om andet, end at Læ er en Betsignelse, for Agerbruget, og at man i tørre Somre, som den 1868, fortrinsvis vil finde gode Kornmarker og bedre Græsange overalt, hvor man har Læ, saa at Vinden ikke kan udtørre al Fugtighed, enhver Vanddraabe, der findes ved Planternes Rødder. Men man overvurderer alligevel nemt Skovenes Betydning som lægivende; thi det bør erindres, at Vinden kommer, naar den har passeret en Hindring, til os i en skraa Retning ovenfra og nedester under en Vinkel, der alt efter Vindens Styrke har ulige Størrelse og vist omtrent varierer fra 8—18°. Det bliver selvfølgelig kun det ved Skovene nærmest liggende Land, der har Fordel af det Læ, som disse afgive. En Skov paa omtr. 80' Højde vil, naar f. Ex. 15° lægges til Grund for Beregningen, kun afgive Læ for en Strækning af noget over 300' Brede. Det vilde altsaa være af langt større Betydning for Landet, om dette overalt blev forsynet med levende Hegn, end om Skovene bleve vedligeholdte.

Af Hensyn til Skovenes Betydning i klimatiske Henseende synes der altsaa ikke at være tilstrækkelig Aarsag til at holde paa Skovtungen.

Man har fremført, at man burde holde paa Skovtungen formedelst den Arbejdsfortjeneste, som Skovene om Vinteren give Lejlighed til. Jeg troer ikke, at der, selv om Skovene forsvandt, vilde fremkomme nogen stor Arbejdsløshed. Det synes mig rimeligt, at hvis der paa en vis Tid af Aaret skulde tilbyde sig en betydelig og billig Arbejdskraft, der da ogsaa vilde fremkomme nye Industrigrene. Som Exempel vil jeg anføre Sukkerfabrikationen. Runkelroer og Sukkerfabrikker maa dog vistnok kunne trives ligesaa godt her som i vort sydlige Naboland, Preussen.

Deruæft tales der om at bevare Skovene af Stjønhedshensyn, formedelst den Indflydelse de muligvis kunde have paa Skjønligheden til Fødelandet, paa Nationalfølelsen; — ja, dertil kunde jeg nok have lyst til at give min Stemme med; thi jeg elsker de danske Bøgestove. Det er imidlertid indlysende, at Stjønhedshensyn ikke kan gjøre sig gjældende, naar Spørgsmaalet om Skovtungen kommer til Afgjørelse.

Jeg gaar nu over til det vigtigste, der er anført imod Skovtungenes Ophævelse, nemlig Skovenes Betydning med Hensyn til Vedproduktionen.

Man har paastaet, og Skovenes stedse stigende Værdi giver et Bevis for, at de Produkter, Skovene afgive, ere

os ganske uundværlige, og at de aldrig fuldstændigt kunde erstattes os af Jern, Kul og Tørv. Spørgsmaalet er blot, om vi behøve et saa stort Kvantum Træ, som vore Skove producere, og om vi ikke formedelst Skovtvangen arbejde under et Tryk, der bevirker, at vi maa levere Træet billigere, end vi kunne frembringe det, og altsaa billigere end baade Skovenes Ejere og Landet kunne være tjent med. Vi komme altsaa ind paa et Spørgsmaal, der har statsøkonomisk Betydning, og som fortjener alvorlig Overvejelse. Spørgsmaalet kan maasse udtrykkes saaledes: Er ikke Skovbrugets Rentabilitet sammenlignet med Agerbrugets paa mange Steder altsaa ringe? Overalt hvor dette besvares bejaende, synes det indlysende, at Skovtvangen bør hæves; men at ophæve Forordningen af 27de Septbr. 1805 undtagelsesvis kunde nemt føre til Forurettelser og store Misgreb og maa ansees som aldeles udsfordrigt. Paa den anden Side forekommer det mig ogsaa farligt ubetinget at ophæve Skovtvangen; thi den Væthed, hvormed den Kapital, som Skovenes Materialforraad repræsenterer, kan frigjøres, og den heraf følgende større Vanskelighed ved at gjøre Laan paa Skovejendomme, kunde nemt friste enhver Skovejer, der kom i en øjeblikkelig Pengetrang, til strax at angribe Skovene, ligegyldigt om det forøvrigt kunde betale sig, og man kan altsaa ved det frie Skovbrug frygte Handlinger, der vel kunne være privatøkonomiske, men ikke statsøkonomiske rigtige.

Men Staten kunde maasse gaa en Middelvej. Den kunde for det første lade foretage Undersøgelser, der rigtignok for en Del vilde hvile paa et Skøn, om hvor stor den Procentdel Skov vilde være, som vi rimeligvis med Fordel kunde undvære, og derpaa kunde den tillade enhver Skovejer at blive fritaget for Skovtvangen paa denne Procentdel af hans Skovareal. For det andet bør Staten give enhver Skovejer Ret til at afdrive Skov, naar han i Forvejen har tilkultiveret et passende Vederlagsareal eller ved den foregaaende Bestemmelse, var i Besiddelse af Skov, der ikke hørte til Fredskovsarealet, og Staten bør ikke efter Cirkulæret af 27de Maj 1854 lade det vedblivende være en Naadesag, om Sligt kan tillades. Paa denne Naade kunde der maasse ogsaa erholdes en mere passende Fordeling af vort Skovareal.

Samtidig med at jeg kunde anse slige Rettelser med Hensyn til Skovtvangen for ønskelige, forekommer det mig rigtigt, at Loven forsaavidt bliver stærket, at Tilsynet med det, der forblev Fredskov, kunde blive strengere end hidtil; thi det maa ansees for statsøkonomisk uheldigt, naar Skovene formedelst øjeblikkelig Penge-

trang blive forhuggede, og Jorden i længere Tid derefter ikke kan give det størst mulige Udbytte."

Skovriber Bornebusch glæder sig ved at være næsten fuldkommen enig med Indlederen og takker denne for sin Udtalelse, ligesom for at have fremdraget Sagen her. Hvergang han hører Tale om Skovvangens Ophævelse, føler han sig varm og faaer Lyft til at tage Ordet, ligesom han er begjærlig efter at høre saa meget som muligt om Sagen. Det maa, efter hans Mening, særlig være Forstmændenes Pligt at værne om Skoven, ved — med Mund og Pen — at modarbejde Skovvangens Ophævelse. Forøvrigt har han nedskrevet sine Tanker derom og beber om Tilladelse til at oplæse: „En Fremstilling til Overvejelse om Skovvangens Ophævelse:“

„Det er saa naturligt, at Spørgsmaalet om Skovvangens Ophævelse heri Landet er bleven rejst, ja det er endog saa paa-faldende, at dette først er steet nu. I et Land som vort, hvor Friheden har naaet en saadan Udvikling og tilfulde har konsta-teret dens betydelige Indflydelse saavel paa den Enkeltes som paa det Heles Velvære, beviist, hvorledes Friheden til uhindret at handle med sit Eget udvikler og stærker Forstanden og for-øger Virksomheden, der er det saa naturligt, at der yttres sig Tilbøjelighed til at hæve ethvert Baand, der kunde virke hæm-mende paa den frie Udvikling.

Der er noget for den frihedselfskende Mand støvende i, at af 2 Fordejere, hver i Besiddelse af f. Ex. 100 Tdr. Land lige god Jord, den Eine, der benytter sin Ejendom til Landbrug, har et Netto-Udbytte af 15 Rd. pr. Tønde Land eller 1500 Rd., medens den Anden, hvis Ejendom er Skovvangen underkastet, selv ved den dygtigste og omhyggeligste Behandling, ikke for-maaer at udbringe mere end højst 10 Rd. pr. Td. Land eller 1000 Rd.?

At tilvejebringe Lighed i Værdien af saadanne Ejendomme, eller rettere, at hæve Skovejendommens Værdi til samme Stand-punkt som Agerbrugets, er Hovedformaalet med Skovvangens Ophævelse, der naturligvis tænkes gennemført ved en succesiv Forringelse af Landets Skovareal, saaledes at en Del heraf, navnlig de bedre Boniteter, omdannes til Agerland, og Resten, der forbliver som Skov, vil da naturligvis stige i Værdi i For-hold til Bedproduktionens Formindskelse og dets stigende Pris.

Skovbrugets bedre Rentabilitet vil fremkalde en omhygge-ligere Behandling, der atter igjen vil forsøge Areallets Udbytte.

Brændselmaterialets tiltagende Kjøstbarhed vil hidføre større Økonomi hos Konsumenterne, saa at der ogsaa i denne Retning

indirekte gjøres et Fremmskridt. Dette Punkt bør ialtsald ikke albeles lades ude af Betragtning.

Hvad kan der da være at indvende imod Skovtvangens Ophævelse?

Enhver, der kjenner det Ringeste til Skovbrug, veed, at Udbyttet af et saadant beroer, foruden paa Jordens Bonitet og Behandling, ogsaa paa en 3die Faktor, nemlig den tilstedeværende Vedmasse eller Vedkapital, vundet paa den progressiv tiltagende Tilvæxt i et vist Aaremaal, efter de forskjellige Træarters Natur og paa det herved frembragte Produkts større Værdi.

Denne 3die Faktors Uundværlighed for et Skovbrug er hovedsagelig det, der gjør det betænkeligt, om ikke farligt, for Staten at opgive, om jeg saa maa sige, sin Medejendomsret til Skoven. Staten kan nemlig efter den gjældende Skovlovgivning i en vis Forstand betragtes som Ejer af den tilstedeværende producerende Træmasse eller Vedkapitalen, medens Skovejeren er at betragte som betinget Grundejer og ubetinget Ejer af Skovens aarlige Tilvæxt. Ligefom den Enkeltes Interesse i saa mange andre Retninger maa vige for det Heles Vel, saaledes ogsaa her. Den uindskrænkede private Skovejer vil meget let forledes til, for at hjælpe derangerede finansielle Omstændigheder paa Fode, eller for at tilvejebringe en Kapital i et eller andet Øjemed, at formindste, for ej at sige albeles at opbruge den tilstedeværende Vedkapital, hvorved Skovgrundens Vedproduktionsevne jo forringes i en uhyre Grad, og betydeligt fremtidigt Tab ikke kan unbgaaes, naar Arealet vedblivende drives som Skov.

Den tilstedeværende Vedkapital kan sammenlignes med Besætningen og Inventariet ved et Avlsbrug, eller med de frugt bærende Træer ved en Træfrugtav. Skal en Landmand af Trang sælge sit Inventarium eller Gartneren sælge sine Frugttræer som Brændsel, da er det ude saavel med Avlsbruget som med Træfrugtavlen. Var det nu tænkeligt, at en Landmand, uden at holde dette kostbare Driftsmateriel, alligevel kunde saa samme Udbytte af sin Ejendom, vilde man da ikke kalde ham gal eller vanvittig, om han ikke affastede sin Besætning og sit Inventarium? Er nu imidlertid den uindskrænkede Skovejer ikke i en saadan Stilling? Han kan albeles opbruge sin Vedkapital og dog ikke alene ligesuldt beholde sin aarlige fremtidige Indtægt af sin Ejendom, men ved at indrette den til Agerbrug endogsaa forhøje denne.

At der efter Skovtvangens Ophævelse vil finde for stor Skovneblæggelse Sted er temmelig utvivlsomt, og at ingen Skovforøgelse af nogen Betydning vil finde Sted, derom kan man

være overbevist, selv med Udsigt til Ophævelse af Skattebyrden for de ringere Boniteter. Kan og bør Staten derfor give Slip paa den Kontrol, den hidtil har havt med et for hele Landet saa nødvendigt Produkt, hvis Uundværlighed er uomtvistelig, hvis Udelæggelse ikkun kommer Faa eller ialtsald kun Nutiden tilgode, og hvis Frembringelse efter tilendebragt Udelæggelse vil udkræve flere Mennefsalidere, medførende store Landetab og saa vore Efterkommere til at fordømme os i vor Grav!

Vel maa vi vistnok Alle indrømme, at vor Skovlovgivning her i Landet trænger til en Forandring, og at der bør arbejdes hen imod, at Skovbruget giver samme Udbytte som Agerbruget paa lige Bonitet, — men — Staten bør ikke opgive sin Kontrol med, at Skovarealet eller rettere Bedproduktionen ikke forringes i højere Grad end Landets Konsumtion tillader.

Jeg skal nu tillade mig at henpege paa nogle Forandringer, der sikkert bør indføres i vor Skovlovgivning:

1. Det er jo en Selvfølge, at de ikke mere tidssvarende Bestemmelser i Skovlovgivningen, hvoraf flere have overlevet sig selv og ejheller i længere Tid ere bleve hævede, maa bortfalde. At det Fredskovene paahvilende Skovskjoldshartkorn aldeles ikke mere er tidssvarende som Basis for Beskatningen behøver ejheller at bemærkes. Imidlertid vilde en ny Hartkornsansættelse vel snarere forøge end forringe de Skovene paahvilende Byrder. Da dette nu strider aldeles imod alle Skridt henimod en heldigere Stilling for Fredskovsejerne, vilde det snarere være rigtigt aldeles at fritage Fredskovene for Skatteforpligtelse.
2. Det første tilraadelige Skridt for at opnaa en bedre Rentabilitet af Skovbruget er vistnok endel af Skovarealets Forflyttelse, navnlig over paa mindre gode Jorder, hvor den maasse endog vil give et bedre Udbytte end Agerbruget. Da de daarligere Jorders Bedproduktion naturligvis vil staa tilbage for de bedre Jorders, vil en større Tilnærmelse mellem Produktion og Forbrug opnaaes, hvilket jo igjen vil influere paa Bedpriserne. Ved en saadan Bestemmelse opnaaes ogsaa med Tiden en bedre Arrondering af Skovene og en Nedlæggelse af spredte Smaaskove, der ialmindelighed betale sig daarligt. Hvad nu selve Omflytningen af Skovarealet angaaer, da bør enhver Skov ejer have Ret hertil, saaledes at han, efter at have tilplantet eller tilsaet et vist Areal, og dette Kulturarbejde er lykkedes, kan forlange Tilladelse til at nedlægge et ligesaa stort Skovareal, dog med den Indskrænkning, at hvis det er Egskov, der skal nedlægges, da maa

aarlig ifkun en 200de Del af den samlede Skovejendoms Areal nedlægges, er det Bøgeskov da en 100de Del, El eller Aft en 50de Del, og er det Naaletræ, der skal nedlægges, da en 40de Del af Ejendommens Skovareal. Valget af Træsarterne i de nye Skovanlæg maa overlades til Skovejeren. Det er naturligvis en Selvfølge, at en Skovejer, istedetfor aarlig at omslytte f. Ex. 1 Tønde Land, kan hvert andet Aar omslytte 2 Tønder Land osv., dog at ingen Ret til Skovforflyttelse kan forlanges paa een Gang, for mere end den ovenansførte Kvotabel vil udgjøre for 5 Aar; ligesom herefter ingen ny Skovforflyttelse paa denne Ejendom vil være tilladt, før efter disse 5 Aars Forløb.

3. Der bør i Loven indføres en Bestemmelse, hvorefter der af Regeringen kan meddeles Skovejerne Tilladelse til at fritjøre sig for Skovforpligtelsen, saaledes, at denne Forpligtelse gaaer over paa en anden Fordejer her i Landet. En saadan Bestemmelse vil lede til, at Ejeren af Skove i en skovrig Egn, hvor Skovbruget lønner sig daarligt, fritjører sig for Forpligtelsen ved at betale en anden Grundejer, der ligger fordelagtigere for Skovbrug, et Vederlag for Overtagelsen af Fredskovsforpligtelsen. Herved vil i Tidens Løb opnaaes en hensigtsmæssigere Fordeling af Skovarealet her i Landet. Dog maa Regeringen her ubetinget forbeholde sig Retten til Meddelelsen af Tilladelsen i hvert enkelt Tilfælde, med særligt Hensyn til det nye Skovareals Produktionssevne, samt til det til Nedlæggelse vundne Skovparties Størrelse i Forhold til Skovejerens samlede Skovareal, hvor samme Maalestof bør anlægges, som under Punkt 2 er anført.
4. De nedlagte Skovarealer blive selvfølgelig at sætte i Ager og Engs Hartkorn. De nye Skovanlæg maa enten overtage det nedlagte Skovareals Hartkorn eller maasse ganske fritages for Hartkornsansættelse.
5. Den af Regeringen hidtil førte Kontrol med Skovenes forstmaessige Behandling bør bibeholdes, og snarere stærkes end hæves, og navnlig bør den ved Kjøb af Skovejendom gjældende Bestemmelse vedblivende staa ved Magt.
6. Til Udøvelsen af den saaledes fornødne Kontrol bør Regeringen anvende de kongelige Skovridere.
7. Selvfølgelig kunne disse Bestemmelser ifkun komme til at gjælde for de Skovarealer, der hidtil have været Fredskovsforpligtelse underkastede.

Skovrider Schleppegrell troer, at det maa bero paa en Misforstaaelse, naar den foregaaende Taler mener at være enig med ham. Skovdyrkningen er den eneste Industri, hvor

de statsøkonomiske og privatøkonomiske Interesser ikke kunne siges ubetinget at falde sammen, og kun derfor bør Skovtvangen ikke opgives; ethvert Individ behøver aarlig c. 44 Kubitfod Brændsel (derunder dog indbefattet Surrogater derfor, som Tør, Kul etc.) samt c. 6 Kub. Fod Savntræ. Paa Grund af Rigsdagens Stemning vil der næppe være Udsigt til Skovfrihed.

Skovrider Bornebusch er vedvarende bestemt imod Skovfrihed, dog har han jo intet imod en hensigtsmæssig Flytning af endel af Skoven og troer, at denne kan være grundet paa en Taxation.

Skovrider E. Schrøder troer at være en ligesaa varm Ven af Danmarks Skove, som nogen af de andre Talere, sjønt han ubetinget ønsker Skovtvangens Ophævelse; han mærker vel paa Stemningen, at han her omtrent kommer til at staa ene med sin Mening, men vil ikke af den Grund holde den tilbage; det er netop Frihed, der skal til for at bringe Skovenes Behandling end mere fremad, og sjønt Skovfrihed vel vil fremkalde Skovneblæggelse paa enkelte Steder, saa vil dette dog mest ske i Egne, hvor der virkelig er uforholdsmæssig megen Skov, saadanne, hvor man næsten maa give Penge til for at blive kvæset kvit, og ganske vist vil Interessesen for at bringe de tilbageblivende til den størst mulige Fuldkommenhed tiltage. Den nuværende Skovtvang garanterer desuden slet ikke Landet nogen bestemt Vedmasse; en Ejer kan, om han vil, afdrive hele sit Skovtilliggende paa uforholdsmæssig kort Tid, uden at Staten griber ind, men der er heldigvis i vor Tid Interesse nok for Skoven til at bevare den i saa stort et Omfang som ønskeligt, uden Tvang og kunstige Midler; naar der har været talt om, at Fristelse mulig kunde opstaa til at afdrive Skov for at gjøre Penge, saa troer han, at der næppe nu kan tænkes mange, som ville gribe til dette Middel; thi ejer man en Kapital i en Skovs Vedmasse, saa vil den bære gode Renter, saalænge Tilvæksten er, som den bør, og der vil være et saadant Tab ved pludselig at frigjøre Kapitalen, at man ofte vil forspilde indtil det Halve derved. Desuden har det nu anerkjendte Skovbrug saa kort Omdrift, at der overalt vil findes en overvejende Del unge Skove, hvis Vedkapital, i Tider som de nærværende da man har let ved at rejse Laan, ikke kan friste meget til overbreven Skovafdrivning.

Skovrider Schleppegrell mener ogsaa, at Faren ved Skovfrihed er mindre, end dens Modstandere tænke sig, men paaviser tillige, at Landet dog endnu har endel ældre Skove, hvis Vedkapital kan friste en Skovejer, der skal gjøre Penge, til at realisere denne endog langt under dens Værdi.

Skovrider C. Schrøder udtaler, at den aldeles overvejende Del af de private Skove ere i Lehnbesiddernes Hænder, og fra deres Side ville de ikke være i Fare, selv om Staten opgiver sit Tilshyn.

Skovrider Bornbusch bekræfter, at det er saa, men selv om Faren nu er mindre, saa kunne Tiderne og Forholdene forandre sig; vi skulde dog omtrent to forudgaaende Generationer Skovenes nuværende Tilstand og Vedmasse og have ingen Ret til paa engang frit at disponere over, hvad Forfædrene saaledes have efterladt os. Skovborthugning til stor Skade for Staten vil dog let blive en Følge af Skovfrihed.

Skovrider C. Schrøder beklager, at en Samling af Mænd, der have viet deres Liv og alle deres Kræfter til en og samme Gjerning, stole saa lidt paa denne, at de tro, den kun kan holdes oppe ved kunstige Midler, eller at de anse Skovenes forstmæssige Behandling for den eneste Industri, der ikke kan taale at befries fra Statens Formynderskab.

Skovrider Schleppegrell synes, at denne Udtalelse næsten ligner en Insinuation, som han maa afvise; der er ikke talt imod Skovfrihed af Frygt for at tabe Levebrødet; han mener ogsaa, at dersom Skovtvangen hæves, vil Dygtigheden hos Forsthusholderen være dobbelt nødvendig, og ønsker ikke, at Skovdrift holdes oppe ved kunstige Midler; den vil nok komme til at kunne bære sig selv. Kan Skovlovgivningen ikke blive bedre, end den er i omhandlede Retning, saa ønsker han helst Skovfrihed.

Skovrider C. Schrøder har hverken sagt eller tænkt, at hans Modstandere talte af egennyttige Bevæggrunde, han troer paa deres Kjærlighed til Sagen ligesaa vist som paa sin egen.

Skovrider Schleppegrell meddeler nogle statistiske Oplysninger om Danmarks Skovforhold i Sammenligning med andre Landes for derved at paavise, hvor liben Indflydelse vore Skove forholdsvis kunne have paa de klimatiske Forhold:

Rusland har Skov paa 50 pCt. af sit Totalareal, Sverrig paa 28; Norge paa 17; Polen paa 28; Ungarn og Gallicien paa 30; Preussen paa 27; Sachsen paa 31; Belgien paa 15; Skotland paa 5; Frankrig paa 12; Italien paa 10; England paa 5 og Danmark paa 4,7, hvoraf Jylland kun har Skov paa $2\frac{1}{2}$ pCt. af sit Totalareal.

Rusland, Sverig og Norge har 7—8 Tdr. Land pr. Individ, Belgien og Danmark $\frac{1}{3}$ Td. Land og England $\frac{1}{16}$ Td. Land pr. Individ.

Skovenes Fordeling i Lolland-Falsters Stift:

Lollands Nørre Herred har 4 pCt. Skov,

— Fuglse — — 7 —

— Sønder — — 8 —

— Musse — — 13 —

(∴ 8,6 pCt. af hele Arealen, 0,25 Td. Land pr. Individ).

Falsters Nørre Herred har 9 pCt. Skov,

— Sønder — — 11 —

(∴ 10 pCt. af hele Arealen, 0,25 Td. Land pr. Individ).

Efter forskjellige spredte Bemærkninger, hvoraf det fremgik, at Forsamlingens overvejende Flertal var imod Skovvangens Hævelse af Frygt for Misbrug og skadelig Skovudbrydelse, afsluttede Formanden Forhandlingen herom uden at fortage Afstemning; hvorefter han indlebede det tredje Spørgsmaal: „Hvoredes behandles Bøgestoven, for at den kan afgive den størst mulige Penge Indtægt, uden at derved forarsages Savn af det for den nærmeste Omegn nødvendige Savntræ, saaledes:

„Naar jeg har tilladt mig at fremsætte dette Spørgsmaal til Diskussion af den ærede Forsamling, da er dette skeet, fordi jeg anseer Bøgestovens Behandling for en af de vigtigste Op-gaver for Foreningens Medlemmer at søge løst, og som saadan bør gjøres til Gjenstand for gjensidig Overvejelse.

Bøgen er som bekendt det mest hyppige Skovtræ i vor Provins, tillige er den frodig voksende og giver os, foruden Savntræ, et saa fortrinligt Brændemateriale, der til alle Tider vil finde Af-sætning, at det næppe er udsat for at falde meget i Pris; thi stort og tiltagende er Forbruget her hjemme, og om end Stentullene ere Bøgebrændet en farlig Konkurrent i de større Byer, saa ville disse Beboere vist meget sent vrage vort gode Bøgebrænde, der har saa rige Hedeovner og mange andre gode Egenskaber; derfor vil det stedsse kunne affættes i Hovedstaden, til hvilken Trans-porten ej er kostbar, paa Grund af at saa mange Skovstræk-ninger ligge bekvemme for Udfibning.

Lader os derfor arbejde hen til, at vore Bøgestove blive underkastede en saa fornuftig Behandling, som Omstændighederne tillade, for at de kunne give den størst mulige Penge Indtægt for de nuværende Besiddere, uden at dette steer paa Efterkom-mernes Bekostning.

Med Forsamlingens Tilladelse skal jeg fremhæve de Prin-ciper, som ved en mangeaarig Sysselsættelse med Bøgestov have gjort sig gjældende hos mig:

Den første Bestemmelse, der bør tages, forinden Reguleringen af et helt Distrikt eller Skovkomplex kan foretages, er, hvor

høj eller lav Bøgeskovens Omdrift skal være; har man slaaet dette fast, da inddeler man Distrikter i 20aarige Perioder, af hvilke der saa altid have en under Afdrivning, for at der steds kan have en nogenlunde ligelig fordelt aarlig Etat af Hovedbenyttelse. Efter min Formening vil det være rigtigst at vælge en 80aarig Omdrift, hvorved jeg forstaaer, at naar den ældste Periode er 80 Aar, man da ved første indtrædende Oldenaar begynder at hugge. Naar man altsaa har overbevist sig om; at Oldenen er tilstede og af god Bestaafenhed, da borttages i Vinteren derpaa de mest kronede Træer, dog ej stærkere end at af 2de ved hinanden staaende, kun det ene tages, men iøvrigt saaledes, at der gives Lyshning overalt for den i det paafølgende Foraar opløbende Olden. Er Selvbesaanningen der ved lykkes, lader man Dpværten beholde Styggen i sex Aar, hvorefter man atter udtynder den gamle Bestand, eftersom Dpværten viser sig trængende til Luft, saaledes at den største Del er affkøvet efter 12 Aars Forløb; dog kan man godt i nogle Aar efter overholde endel af de bedste Træer omkring ved Bejene, dersom deres tidligere Borttagelse skulde i den nærmeste Tid forarsage Savn af større Gavntræs-Dimensioner. Dette med Hensyn til Hovedbenyttelsen. Hvad Mellembenyttelsen eller Udbygningen angaaer, da er jeg af den Mening, at man i de første 20 Aar, efterat den gamle Masse er forsvunden, skal indskrænke sig til at udrense alt Ukrud, som Avnbøg og andre Surstkovsværter, og altsaa først ved Dpværtens 40de Aar paabegynde den egentlige Gjennembygning, som da fortsættes hvert 6te Aar indtil det 80de, og vil det være hensigtsmæssigt da at have hver Periode inddelt i 6 Dele, af hvilke aarlig en bearbejdes; thi herved have den Fordel, at der ikke saa let oversees Noget; at alle fortrøblede, afgrenede og syge Træer blive fjærne, for at give de sunde Stammer Plads til at udvikle deres Kroner, og endelig at man derved vil se sig istand til bedre at beregne, hvad man aarlig kan have af Gjennembygningen. At der under Udluftningen skeer Undtagelser ved Skovens Udkant og især i Vestfiden, hvor man bør søge at skaffe saa megen Læ som mulig, er jo en Selvfølge.

Ved at benytte dette Udluftnings System vil man i en Bøgeskov paa nogenlunde god og velafgraved Jordbund, kunne ved Afdrivning have Træer til en Størrelse af henved 100 Rkfd., som sølgelig have tilstrækkelig Førelse til Bøfær- og andet Gavntre, og en Materialbeholdning af 6000 Rkfd. pr. Td. Td., efterat Mellembenyttelsen har givet 2600 Rkfd. pr. Td. Td. Jeg skal imidlertid villig indrømme, at Methoden koster meget Arbejde, Opmærksomhed og Digtighed for den Mand, der skal

foretage Udvisningen, ligesom ogsaa at en fuldstændig Afgravning er nødvendig for at befordre Trærnes Væxt og forebygge Tilvæxt af grovt Græs, men den nidkjære Forstmand vil næppe deraf lade sig affrække fra at følge et, idetmindste i mine Tanker, saa fordelagtigt Princip som dette.

Efter som jeg i en Række af 34 Aar har behandlet endel Bøgeffov efter det nævnte Udluftnings-system og nøjagtig optegnet det derved indvundne Udbytte, skal jeg tillade mig at referere nogle af disse Resultater for enkelte Skoves Vedkommende.

„Hegningen“, for Størstedelen Bøg og endel Eg paa meget god Jord med Mærgelunderlag, er indtaget til Fred 1776 og derefter fornyet dels ved Selvbesaaning, dels ved Oldens Nedhakning, samt ved Plantning af højtstammede Ege. Ved Gjennemhugning hvert 4de Aar har denne Skov indbragt, Skovnings Udgifterne fraregnede, gennemsnitlig aarlig pr. Tønde Land: 86 Rbkd. Træ, som er udbragt til 11 Rd. 4 Mk. 12 St.; den har et Materialforraad af over 6000 Rbkd. pr. Td. Land, og den er iaar begyndt at hugges.

„Drengffov“, ren Bøgeffov, dog nogle Avnbøge, voxt paa lettere Jordbund med Sand-Underlag, indtaget til Fred 1779, men noget senere fornyet ved Selvbesaaning, har ved 4de Aars Gjennemhug givet et Gjennemsnits Udbytte pr. Td. Td. af 80¹/₅ Rbf. Træ eller 10 Rd. 1 Mk. 8 St.

„Nielsstrup Dyrehave“, ren Bøg, men med nogle Ellemoser, let Jordbund og sandblandet Underlag, fornyet omtrent 1800, har ved 6te Aars Gjennemhugning givet aarlig pr. Td. Td. 50 Rbf. eller 5 Rd. 4 Mk. 4 St.

„Nyvangstrogen“, ren Bøg med endel Ellemoser, let Jordbund med Sandunderlag, fornyet ved Selvbesaaning omtrent 1810, gjennemhugget hvert 4de Aar, har aarlig givet pr. Td. Td. 39 Rbf. eller 4 Rd. 3 Mk.

At Udbyttet af de 2de Sidstnævnte har været saa ringe imod Førstnævnte, antager jeg at være en Følge af at Opvæxten er yngre og senere befriet fra den gamle Masse.

Sluttelig skal jeg tillade mig at bemærke: at Bøgeffovs-Omdriften blev paa Land- og Forstmandsmødet i Kjøbenhavn 1852 meget udtømmende debatteret, og at de fleste af Talerne, Professor Hansen, gamle Skovrider Oppermann, Siewers, Müller, S. Ulrich og Wellendorff vare for en 80—100aarig Omdrift, medens kun Kammerherre Poulsen og Overførster Wimpfen alene talte for 120aarige. Referatet af disse Forhandlinger var jeg tilfældigvis i Besiddelse af, og da de gjaldt omtrent samme Emne som det nærværende Spørgsmaal, har jeg medbragt dem for en Forsamlingen maatte ønske dem oplæste.

Jeg har saaledes havt den Ære at indlede Spørgsmaalet om Bøgeffovens Behandling og meddelt d' Hrr. Medlemmer, hvad jeg i min Praxis har erfaret i den Henseende; det skulde nu glæde mig, om det maatte give Anledning til en livlig Diskussion i dette saavel for Fagmændene som især for Skovejerne vigtige Spørgsmaal."

Rod mener, at Gjennemhugning bør begynde før det 40de Aar.

Schleppegrell udtaler det samme, idet han ønsker den begyndt, saasnart Udgifterne derved kunne dækkes. Man bør ikke fastsætte nogen bestemt Alderstærmin for Afdrivningen, den maa rette sig efter Jordbundens Godhed, dog bliver Gjennemsnitsalderen vel 80 Aar.

Bjørn tvivler om, at man i den Alder kan opnaa at have Kjøltræer, tilstrækkelig Bødkertræ osv.

Schleppegrell forudsætter, at mindre Skovstykker, i Forhold til Egnens Trang, overholdes længere, naar man indfører en 80aarig Omdrift.

Rod kjender et Skovareal under Hvidkilde, hvor der, i en 80aarig Bestand, findes c. 10 Kjøltræer paa hver Tønde Land.

Schleppegrell mener, at det var heldigst, om man 10 Aar efter at have begyndt at hugge et Skovareal, var færdig med dets Afdrivning og henviser til Plantning, som et Middel til at naa det, hvor Selvbefaaningen ikke strax viser sig tilstrækkelig. Han ønsker i Almindelighed Bøgeffoven inddelt i 4 20aarige Perioder, hvoraf mindre Arealer længere overholdes.

Rod troer, at 10 Aar er for kort til Forhyngelsen; Plantning vil være for bekostelig.

Forsamlingens Flertal erklærer sig for 5 20aarige Perioder, som den i de fleste Tilfælde fordelagtigste Omdrift og foretrækker tidlig Gjennemhugning.

Hermed sluttede Formanden Forhandlingerne om dette Spørgsmaal.

Han opfordrede dernæst, isølge Lovens § 2, 2det Stykke, til at bestemme, hvilket Distrikt, der skal besøges i førstkomende Juni Maaned, og paa Forslag af et Medlem valgte man enstemmig Formandens.

Paa givne Foranledning blev det enstemmig vedtaget, at man erhverver Medlemsret i Foreningen paa Livstid ved engang for alle at indbetale 50 Rd. istedetfor det bestemte aarlige Bidrag à 2 Rd.